

KORKOJEN LASKU SIIVITTÄÄ TALOUDEN KASVUUN

Suomessa talouskasvun näkymät ovat kirkastuneet vuoden toisella puoliskolla. Vienti on toipunut alkuvuoden lakkojen aiheuttamista ongelmista ja rakentamisen jyrkin lasku on ohitettu. Yksityisen kulutus on sen sijaan vähentynyt vuoden alun jälkeen. Suomen talous supistuu tänä vuonna 0,3 prosenttia. Ensi vuonna korkojen laskusta tukea saaneen yksityisen kulutuksen ja rakentamisen kasvun myötä talous kääntyy 1,7 prosentin kasvuun.

Maailmantalouden tilanne on kaksijakoinen. Inflaatio on hellittämässä sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa, mikä mahdollistaa keskuspankeille jatkossakin korkojen laskemisen. Matalat korot lisäävät kotitalouksien kulutusta, joka nopeuttaa Yhdysvaltojen ja euroalueen talouskasvua. Trumpin paluu Yhdysvaltojen presidentiksi lisää kuitenkin poliittisia riskejä, jotka voivat hidastaa talouskasvua. Erityisenä huolenaiheena Euroopassa on sodan kehitys Ukrainassa ja Trumpin uhkaukset korkeista tullimuureista.

ENNUSTELUVUT 2024-2025

	2022	2023	2024e	2025e
Bruttokansantuote, %-muutos	1,5	-1,2	-0,3	1,7
Tuonti	8,4	-6,6	-1,4	5,0
Vienti	4,2	0,2	-0,3	4,5
Kulutus	0,5	1,3	0,0	1,3
yksityinen	1,3	0,3	-0,5	2,0
julkisen	-1,0	3,4	1,1	0,0
Investoinnit	2,6	-9,0	-6,5	5,6
yksityiset	3,4	-10,1	-9,8	4,0
julkiset	-1,1	-3,6	9,0	12,0
Inflaatio, %	7,1	6,2	1,7	2,5
Työttömyysaste, %	6,8	7,2	8,4	8,1
Vaihtotase, % BKT:sta	2,2	0,4	-0,2	0,0
Bensa (€/l)	1,69	2,14	1,80	1,75
Sähkön pörssihinta (snt/kWh)	15,3	5,7	5,0	5,0
Korko, 12kk (%)	1,09	3,86	3,30	2,00

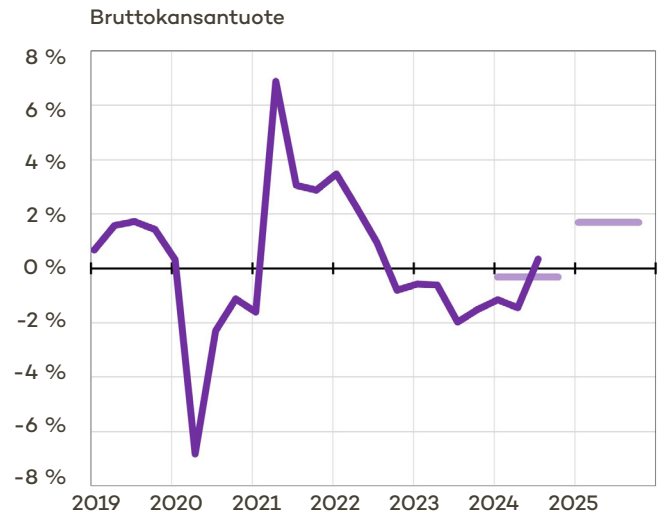
e POP Pankin ennuste

Vaikka maailman markkinoiden ja erityisesti Euroopan veto Suomen vientikysynnälle on ollut heikkoa, on Suomen vienti kehittynyt yllättävän positiivisesti huolimatta alkuvuoden haasteista. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä poliittiset lakot painoivat tavaravientiä, mutta toisella neljänneksellä vienti elpyi selvästi, kun patoutunut kysyntä purkautui. Kolmannella neljänneksellä viennin kasvua tuki erityisesti palveluviennin voimakas kehitys. Tavaroiden ja palveluiden vienti supistuu kuitenkin tänä vuonna yhteensä 0,3 prosenttia, kun taas tuonti laskee 1,4 prosenttia.

Ensi vuonna vienti kääntyy 4,5 prosentin kasvuun Euroopan talouden vahvistumisen ja suuren risteylyalustoituksen ansiosta. Vahvistuva vienti ja kotitalouksien lisääntyvä kulutuskyky nostavat myös tuonnin noin 5 prosentin kasvuun. Vaihrotaseen alijäämä on tänä vuonna 0,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen, mutta ensi vuonna vaihtotase on tasapainossa.

Asuntorakentamisen pysähtyminen painaa investointeja voimakkaasti edelleen tänä vuonna. Viime kuukausina asuntokauppojen määrän kasvu on kuitenkin tarjonnut myönteisiä merkkejä rakentamisen tulevaisuudesta. Vaikka uusia myymättömiä asuntoja on yhä markkinoilla, rakentamisen odotetaan vilkastuvan ensi vuoden kesään mennessä. Muut talonrakennusinvestoinnit ovat jo tämän vuoden aikana kääntyneet kasvuun, vaikkakin taso on viimevuotista alempana.

Talouden heikko kehitys ja vaisut vientinäköymät rajoittavat yritysten investointihalukkuutta vielä tämän vuoden, mutta ensi vuosi näyttää jo paremmalta. Aseapu Ukrainaan ja puolustusinvestoinnit kasvattavat julkisia investointeja sekä tänä että ensi vuonna. Kokonaisuutena investoinnit supistuvat tänä vuonna 6,5 prosenttia ja kääntyvät ensi vuonna 5,6 prosentin kasvuun, erityisesti rakentamisen elpymisen ansiosta.

Lähde: Tilastokeskus, POP Pankki.

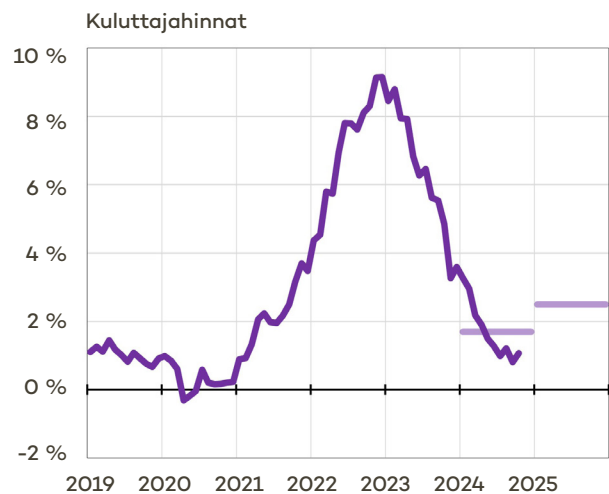
HINTOJEN NOUSU KIIHTYY VAIN HIEMAN

Inflaatio on laskenut Suomessa selvästi alemmalle tasolle kuin euroalueella keskimäärin. Tämä on seurausta siitä, että Suomen taloustilanne on huonompi kuin euroalueella. Kaikki yritykset eivät ole pystyneet siirtämään syyskuussa voimaantullutta arvonlisäveron korotusta kuluttajien maksettavaksi. Inflaatiota on hillinnyt myös bensa halventuminen. Lähi-idän kriisit ovat aiheuttaneet vain lyhytaikaisia hintapiikkejä bensaan. Tänä vuonna kuluttajahinnat nousevat 1,7 prosenttia.

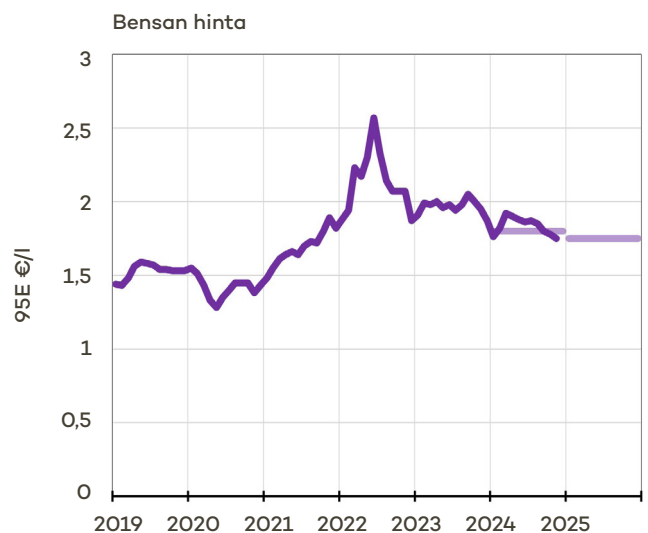
Ensi vuonna inflaatiota nostavat monien hyödykkeiden verojen korotukset ja palkankorotukset. Yleinen arvonlisävero on ollut jo syyskuun alusta 25,5 prosenttia ja lisäksi lähes kaikki 10 prosentin arvonlisäkannan hyödykkeiden, kuten lääkkeiden ja tapahtumien pääsylippujen, vero nousee ensi vuonna 14 prosenttiin. Elintarvikkeiden arvonlisävero on jatkossakin 14 prosenttia, mutta karkkien ja suklaan verotus nousee yleiseen kantaan. Lisäksi alkoholi- ja tupakkaverot korotetaan. Koska talous kasvaa kohtuullisesti ensi vuonna, verojen ja palkkojen korotukset siirtyvät lähes täysimääräisinä hintoihin. Ensi vuonna kuluttajahinnat nousevat 2,5 prosenttia.

Bensa on ensi vuonna keskimäärin lähes yhtä kallista kuin tänä vuonna. Vuoden sisällä hinta voi kuitenkin vaihdella paljonkin, koska raakaöljyn hintaan vaikuttaa Lähi-Idän epävakaa tilanne. Tänä vuonna bensa litrahinta on keskimäärin noin 1,80 euroa ja ensi vuonna noin 1,75 euroa.

Sähkön arvonlisäveroton pörssihinta on ensi vuonna sama 5 senttiä kilowattitunnilta kuin tänä vuonna. Talvella sähkö on ensi vuonnakin selvästi kalliimpaa kuin kesällä, mutta tuulivoiman osuuden kasvu lisää edelleen myös päivittäistä vaihtelua sähkön hinnassa. Ensi vuoden loppuun mennessä valmistuva uusi sähkön siirtolinja Ruotsista tulee kuitenkin jatkossa ta-soittamaan sähkön hintavaihtelua.

Lähde: Tilastokeskus, POP Pankki.

Lähde: Tilastokeskus, POP Pankki.

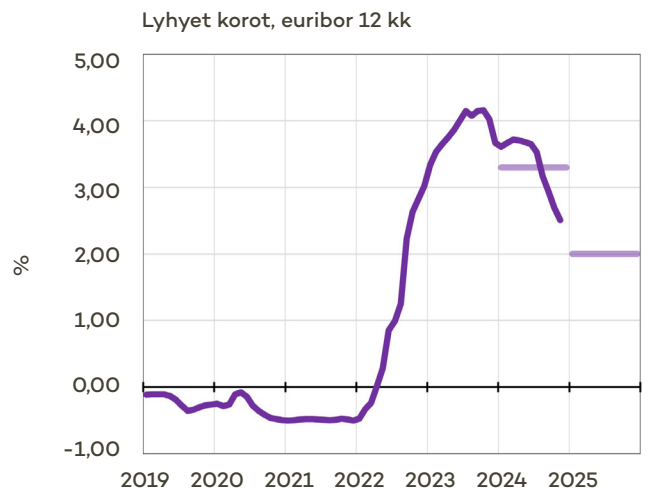
Lähde: Nord Pool, POP Pankki.

KORKOJEN LASKU JATKUU MALTILLISESTI

12 kuukauden Euribor on laskenut merkittävästi tämän vuoden toisella puoliskolla. Euroopan keskuspankin (EKP) kesäkuussa aloittamat ohjauskoron laskut ovat kiihdyttäneet Euriborin alenemista. Euroalueen inflaation laantuminen ja suhdanteen heikkeneminen ovat antaneet perusteita EKP:n koronlaskupäätöksille.

Toistaiseksi EKP on painottanut varovaisuutta inflaation kiihtymisen suhteen, sillä palkankorotukset euroalueella ovat olleet huomattavia. Palkankorotukset ovat ylläpitäneet erityisesti palvelusektorin inflaatiopaineita. Kuluvana vuonna 12 kuukauden Euriborin keskiarvon arvioidaan olevan noin 3,3 prosenttia, kun taas ensi vuodelle odotetaan keskimäärin 2 prosentin tasoa.

Koronlaskut tukevat kotitalouksien kulutusta ja yritysten investointeja. Reilulla puolella suomalaisista asutokunnista on jonkinlaista velkaa ja kuukausittaisten lainanhoitomenojen pieneneminen jättää enemmän rahaa muuhun kulutukseen. Toisaalta yritysten velkarahan kustannukset pienenevät, mikä tukee investointikysyntää. 12 kuukauden Euriborin laskun ennakoidaan erityisesti vilkastuttavan jäissä ollutta asuntokauppaa.

Lähde: Suomen pankki, POP Pankki.

KOTITALOUKSIEN OSTOVOIMA KASVAA

Kotitalouksien kulutus oli vahvaa vielä vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, mutta kääntyi sen jälkeen selvään laskuun. Erityisen paljon on laskenut pitkäikäisten kulutustavaroiden, kuten autojen ja kodinkoneiden, kysyntä. Myös palvelujen kysyntä kääntyi laskuun vuoden kolmannella neljänneksellä. Korkojen lasku kasvattaa kotitalouksien kulutusvaraa, mikä antaa tukea yksityisen kulutuksen kasvulle ensi vuonna. Yksityinen kulutus laskee vielä tänä vuonna 0,5 prosenttia, mutta kääntyy 2 prosentin kasvuun ensi vuonna.

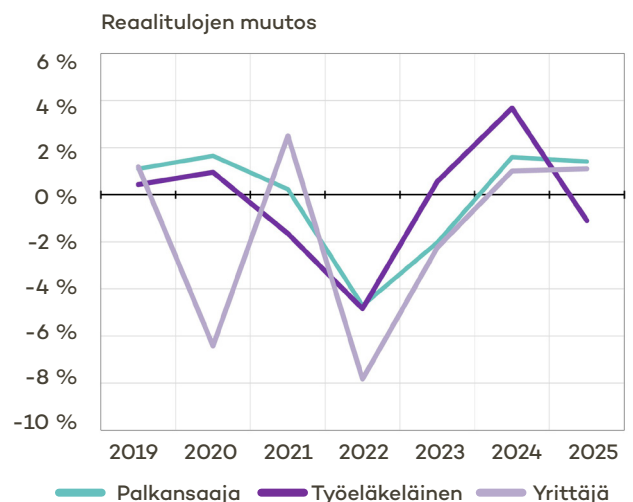
Ostovoiman kasvu tukee kotitalouksien kulutusmahdollisuuksia sekä tänä että ensi vuonna. Kotitalouksien ostovoiman kehitys on tänä vuonna alkanut kuroa kiinni vuosina 2022 ja 2023 muodostunut suurta pudotusta. Tulokehitys on reipasta ja inflaation laantuminen on tuonut lisää kulutusmahdollisuuksia.

Palkansaajakotitalouksien ostovoima kasvaa sekä tänä että ensi vuonna hyvän palkkakehityksen myötä. Palkansaajien ansiot kasvavat noin 3,6 prosenttia tänä vuonna ja 3,8 prosenttia ensi vuonna. Lisäksi kuluttajahintojen maltillinen nousu kasvattaa palkansaajakotitalouksien kulutusvaraa.

Työeläkeläisten ansioiden ostovoima kasvaa tänä vuonna reippaasti, 3,7 prosenttia. Taitetun indeksi myötä eläkeläisten ansiokasvu on ollut suotuisaa viime vuosien korkean inflaation myötä. Tänä vuonna työeläkkeet nousevat lähes 6 prosenttia. Ensi vuonna työeläkkeet kasvavat vain noin 1,3 prosenttia. Inflaation ollessa 2,5 prosenttia kääntyy eläkeläisten ostovoima jälleen laskuun ensi vuonna. On hyvä huomata, että eläkeläisten taloustilanne voi vaihdella suuresti kotitalouden taustatekijöiden suhteen. Velattomassa asunnossa asuvien eläkeläisten tilanne on ollut erittäin suotuisa, koska suuri osa kohonneesta inflaatiosta

tuli asuntolainojen koroista. Toisaalta useat eläkeläiskotitaloudet ovat pienituloisia ja suurin osa kulutuksesta menee välttämättömyyshyödykkeisiin, jolloin ruoan hinnan voimakas nousu heikensi merkittävästi kulutusmahdollisuuksia.

Myös yrittäjien ostovoima kääntyy kasvuun tänä vuonna laantuneen inflaation myötä. Monilla yrittäjillä on ollut haastavat ajat talouden heikon tilanteen takia. Kotitalouksien laantunut kulutuskysyntä on heikentänyt yrittäjien hinnoitteluvoimaa, mikä rajoittaa yrittäjien tulokehitystä. Yrittäjien ostovoima kasvaa sekä tänä että ensi vuonna noin yhden prosentin.

Lähde: Tilastokeskus, POP Pankki.

TYÖTTÖMYYS KÄÄNTYY LASKUUN ENSI VUONNA

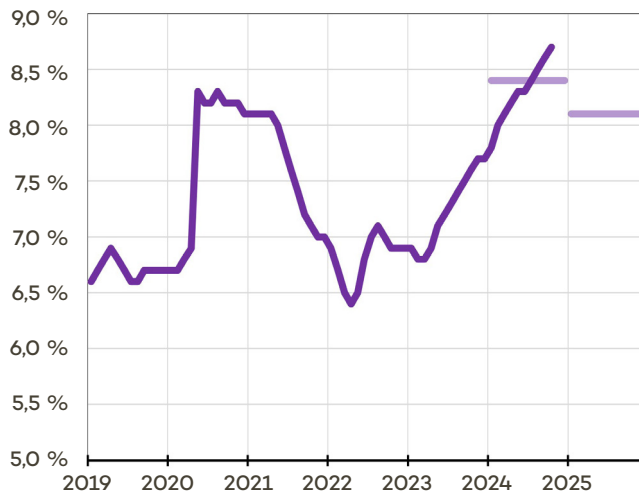
Työmarkkinoiden heikko kehitys on jatkunut tämän vuoden toisella puoliskolla. Työttömien määrä on kasvanut, kun taas työllisten määrä on vähentynyt. Työllisyys on laskenut erityisesti rakentamisessa, teollisuudessa sekä ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan sekä hallinto- ja tukipalveluiden aloilla. Toisaalta useilla aloilla rakenteellinen työvoimapula on pitänyt työvoiman kysyntää osittain yllä. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla sekä informaatio- ja viestintäsektorilla työllisyys on kasvanut.

Pitkittänyt talouden heikko kehitys on kiihdyttänyt pitkäaikaistyöttömien määrän kasvua. Pitkäaikaistyöttömyyden lasku edellyttää talouskasvun vahvistumista, mutta työttömyyden pitkittyessä työnhakijoiden työllistymiskyky voi heiketä, mikä hidastaa palautumista. Lomautettujen määrä on kääntynyt laskuun, mutta se on yhä suurempi kuin vuosi sitten.

Työllisyyden osalta loppuvuosi on vielä heikko. Tänä vuonna työttömyysaste nousee 8,4 prosenttiin, ja työllisyysaste laskee 72,1 prosenttiin.

Työllisyystilanteen odotetaan kääntyvän parempaan jo ensi vuoden alussa, kun kotitalouksien kulutuksen kasvu tukee osaltaan työllisyyden positiivista kehitystä. Kuitenkin rakentamisen elpyminen nopeutuu vasta ensi vuoden puolivälissä, mikä kääntää alan työllisyyden kasvuun muita aloja myöhemmin. Työttömyysasteen ennustetaan ensi vuonna laskevan 8,1 prosenttiin ja työllisyysasteen nousevan 72,8 prosenttiin.

Työttömyysaste, trendi

Lähde: Tilastokeskus, POP Pankki.

MAATALOUDEN YRITTÄJÄTULO EI PÄÄSE KASVUUN

Maatalouden tuotantopanosten hinnat ovat tasaantuneet viime vuosien hintapiikeistä. Tuotantopanosten hintojen kehityksen keskeisinä epävarmuustekijöinä ovat Lähi-idän konflikti sekä Venäjän ja Ukrainan välisen sodan kehittyminen. Maa-kaasun hinta on hieman noussut syksyn aikana, mikä aiheuttaa hienoista nousupainetta lannoitteiden hintoihin ensi keväänä. Kohtuullinen viljasato pitää rehujen hinnat tasaisena tänä ja ensi vuonna. Maatalousrakentaminen on elpymässä muutaman hiljaisen investointivuoden jälkeen.

Kotimaan kokonaisviljasato oli tänä vuonna kohtuullinen, marraskuun Luonnonvarakeskuksen satoennusteen mukaan 3,3 miljardia kiloa. Viljojen tuottajahinnat laskevat tänä satovuonna verrattuna viime satokauden keskihintaan, ensi vuonna hintakehitys on lievästi positiivinen.

Maidontuotanto jatkaa laskuaan tänä vuonna noin 1,5 prosenttia ja ensi vuonna prosentin verran. Keskimääräinen maidon tuottajahinta jäi vuoden aikana jälkeen EU:n hintatasosta, mikä loi nousupaineita kotimaan tuottajahintaan loppuvuoden aikana. Maidon tuottajahinta laskee Suomessa tänä vuonna keskimäärin noin 9 prosenttia verrattuna viime vuoden kes-

kimääräiseen hintaan. Maitotuotteiden viennin väheneminen näkyi osaltaan tuottajahinnan kehityksessä, koska viennin vaikutus maidon tuottajahintaan on suuri. Ensi vuonna maidon tuottajahinta nousee vientikysynnän vahvistuessa.

Naudanlihan tuotanto laskee tänä vuonna vain hienoisesti, 0,5 prosenttia osittain palautuvan kysynnän myötä. Ensi vuonna tuotanto laskee prosentin verran. Tänä vuonna siipikarjanlihan tuotanto kasvaa lihalajeista eniten noin 2,5 prosenttia ja ensi vuonna 1,5 prosenttia. Naudanlihan tuottajahinta laskee tänä vuonna 4 prosenttia, sianlihan 4,5 prosenttia ja siipikarjanlihan 3 prosenttia. Ensi vuonna lihan tuottajahinnat jatkavat hienoista laskuaan.

Maatalouden yrittäjätulon kasvuedellytykset ovat heikot tänä vuonna kuten myös ensi vuonna. Tuottajahinnat ovat laskeneet enemmän kuin tuotantopanosten hinnat, jolloin markkinatulojen ja kulujen suhde on jatkanut heikentymistä viime vuodesta. Tuottajahintoihin ei ole nähtävissä suurta nousua, ja kustannustaso jää korkeammaksi verrattuna kriisejä edeltävään aikaan. Tilojen väliset erot kannattavuuskehityksessä polarisoituvat edelleen.